

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

7. Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні : наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 р. № 52/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00> (дата звернення: 12.04.2020).

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ІР-СУДУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Воловик С. В.

*Аспірант кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

Події в Україні 2014 року стали підвалинами для подальшого інтенсивного розвитку державного будівництва, активізації різних державотворчих процесів в Україні: реформи судового устрою, правоохоронної сфери тощо. Зазначені процеси в державі активізувалися у зв'язку із курсом на євроінтеграцію, що став однією з ключових складових реформ в Україні.

Судова реформа, яка стала однією із провідних в Україні, має на меті привести чинне судочинство України до європейських стандартів та забезпечити захист прав, свобод та законних інтересів громадян шляхом своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права [1].

Судова реформа, як і будь-яка інша реформа в Україні, проходить за активної участі міжнародної спільноти, особливо тих держав, які успішно започаткували в себе ті чи інші державні органи та інститути, що покликані стати на захисті основоположних прав та свобод людини і громадянина. Тож цілком логічним вбачається дослідження саме успішного зарубіжного досвіду організації та діяльності судової системи у провідних державах Європи.

Сьогодні вченими та науковцями досліджено ряд питань, пов'язаних зі створенням та функціонуванням Вищого суду з питань інтелектуальної власності (патентного, конкурентно-патентного суду) у системі судоустрою України. Вказана проблематика знайшла своє відображення в наукових працях таких науковців: Г. Андрощук, М. Банк, Н. Бочарова, О. Дорошенко, Ю. Канарик, І. Коваль, О. Орлюк, В. Татьковата та ін. Законодавче закріплення положень щодо створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності актуалізувало потребу наукового дослідження організації та діяльності судового органу відповідно до положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» й успішного зарубіжного досвіду організації та функціонування аналогічних судів.

Наразі активно обговорюються питання щодо створення в Україні Вищого суду з

питань інтелектуальної власності, започаткування якого передбачено в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» (п. 1 ч. 2 ст. 31) [2], а також Указі Президента України «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності» [3]. Спори серед представників науки та практичних працівників виникають щодо старту функціонування даного органу, оскільки конкурс на заміщення вакантних посад судді Вищого суду з питань інтелектуальної власності триває вже понад два роки, а нормативно-правовий акт, що регулював би правовий статус останнього, і досі не виноситься на розгляд до Верховної Ради України. Зазначене обумовлює наукові дослідження зарубіжного досвіду функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Так, спеціальний суд з питань інтелектуальної власності, або як його ще називають «патентний суд», діє в Австрії, Болгарії, Великобританії, Німеччині, Португалії, Швеції, Швейцарії та деяких інших державах.

Як свідчить успішний європейський досвід організації та діяльності судів у сфері інтелектуальної власності, кожна держава обирає власний підхід до визначення судової спеціалізації у сфері захисту прав інтелектуальної власності [4]. Наприклад, Федеральний патентний суд Німеччини має в штаті близько 120 суддів. Із них більше половини мають вищу освіту в галузях природних наук або техніки і є тим самим «технічно» підготовленими. Ці судді мають чітку спеціалізацію і працюють у 27 сенатах – справи про торгові марки й сорти рослин розглядають різні судді відповідно до своєї спеціалізації [5]. Як слушно зазначає Г. А. Андрощук, перша й основна функція Федерального патентного суду – заслуховувати апеляції на рішення Німецького відомства по патентах і товарним знакам, вжиті щодо заявок на видачу патентів або реєстрацію товарних знаків. Якщо у видачі патенту або реєстрації товарного знака відмовлено, апеляція подається в цей суд. Друга функція Федерального патентного суду – заслуховувати позови щодо дійсності патентів. У Німеччині після видачі патенту його можна оскаржити лише у Федеральному патентному суді і (за поданням апеляції) у Федеральному Верховному суді. Під час процедур, пов'язаних із порушенням патентних прав, суддя повинен визнати видачу патенту. Він може почати процедуру у зв'язку із порушенням патентних прав тільки в тому випадку, якщо за його оцінкою патент, найімовірніше, буде визнаний недійсним [6, с. 6768].

Швейцарський Федеральний патентний суд (Bundespatentgericht) є швейцарським федеральним судом, що компетентний у конкретних юридичних питаннях, таких як патенти. Патентний суд має виключну юрисдикцію щодо швейцарських унітарних патентів, розв'язує питання, чи ці унітарні патенти є європейськими патентами або «національними» патентами, питання порушення патентних прав, попередніх заходів і

виконання рішень, ухвалених відповідно до його юрисдикції. Суд почав свою роботу у 2012 році, взявши на себе юрисдикцію з 26 окремих кантональних судів, і складається з панелей і юридично й технічно кваліфікованих суддів [7]. Сьогодні до складу Федерального патентного суду може входити від 35 до 45 постійних суддів. Крім того, до складу можуть входити судді, які здійснюють свою діяльність за сумісництвом. Максимальна кількість таких суддів не повинна перевищувати 2/3 від числа постійних суддів. Точне число й персональний склад суду визначається Федеральними зборами. Федеральні збори також обирають із числа постійних суддів президента й віцепрезидента Федерального суду з терміном перебування на посаді 2 роки (допускається їх переобрання) [8].

Таким чином, за кордоном створення вищого суду з питань інтелектуальної власності (патентного суду) обумовлено рядом спорів у сфері інтелектуальної власності як між приватними суб'єктами господарювання, так і між бізнесом та федеральними державними органами з питань інтелектуальної власності. Організація діяльності інтелектуального (патентного) суду побудована відповідно до спеціалізації кожного судді суду, який має відповідну технічну і юридичну освіту.

Як висновок зазначимо, що функціонування в Україні Вищого суду з питань інтелектуальної власності буде сприяти підвищенню інвестиційного клімату для бізнесу, змінам у ландшафті ринку з надання послуг у сфері інтелектуальної власності, значному підвищенню стандартів захисту прав та законних інтересів у сфері інтелектуальної власності.

Дослідження успішного досвіду організації та діяльності судів з питань інтелектуальної власності (патентних судів) за кордоном має стати пріоритетним напрямом наукових досліджень у сучасних умовах створення в Україні Вищого суду з питань інтелектуальної власності, що дозволить уникнути ряду проблем під час старту його функціонування.

Отже, зарубіжний досвід організації та діяльності судів з питань інтелектуальної власності дає підстави стверджувати про можливість імплементації окремих позитивних положень щодо трансформації системи їх діяльності в Україні, оперативного вирішення спорів з питань інтелектуальної власності відповідно до європейських стандартів. Імплементація європейських стандартів захисту прав інтелектуальної власності забезпечує планомірне нарощування потенціалу приватного бізнесу України та досягнення взаємосумісності з діяльністю провідних країн членів Європейського Союзу, а також сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів у сфері інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цілі, критерії, план дій. Якою є стратегія судової реформи? // Судова реформа : сайт. URL: <http://sudovareforma.org/institution/strategy/> (дата звернення: 10.04.2020).
2. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 10.04.2020).
3. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності : Указ Президента України від 29.09.2017 р. № 299/2017 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299/2017> (дата звернення: 10.04.2020).
4. Коваль І. Щодо правового статусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 5. С. 39–44.
5. IP-суд в Україні – на порозі провала или успеха? // Crane IP Law Firm : сайт. URL: <https://craneip.com/ru/ip-sud-v-ukraine-na-poroge-provala-ili-uspeha/> (дата звернення: 10.04.2020).
6. Андрощук Г. А. Защита интеллектуальной собственности в Германии: экономико-правовой аспект. *Наука та інновації*. 2010. № 3. Т. 6. С. 66–83.
7. Федеральный патентный суд (Швейцария) – Federal Patent Court (Switzerland) // Вікіпедія : віл. енцикл. URL: [https://ru.qwe.wiki/wiki/Federal_Patent_Court_\(Switzerland\)](https://ru.qwe.wiki/wiki/Federal_Patent_Court_(Switzerland)) (дата звернення: 10.04.2020).
8. Федеральный суд Швейцарии // Вікіпедія : віл. енцикл. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D1%81%D1%83%D0%B4_%D0%A8%D0%B2%D0%B5%D0%B9%D1%86%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B8 (дата звернення: 10.04.2020).

ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ В КОНТЕКСТІ ОЦІНОЧНОГО ЗВІТУ GRECO

Малетов Д. В.

*Аспірант кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Група держав проти корупції (The Group of States against Corruption, скорочено -